

Ministerie van Financiën

Introductiedossier bewindspersonen

Datum 23-1-2020
Status Definitief

Colofon

Titel	Introductiedossier aantredende bewindspersonen van het ministerie van Financiën
Bijlage(n)	4
Inlichtingen	Directie Bestuursondersteuning en Advies

Leeswijzer

Dit dossier is een eerste introductie op het werkkterrein van het ministerie van Financiën met als doel de lezer snel wegwijs te maken in de organisatie.

Hoofdstuk 1: het ministerie van Financiën

Een korte omschrijving van de beleidsterreinen van het ministerie van Financiën, het Verhaal van Financiën en de organogrammen.

Hoofdstuk 2: overleggremia

Een overzicht van de overleggremia in binnen- en buitenland waar de minister en/of staatssecretaris van Financiën aan deelnemen.

Hoofdstuk 3: de organisatieonderdelen

Een schets van de verschillende organisatieonderdelen. In dit hoofdstuk komt ook aan de orde bij welke benoemingen de minister en/of de staatssecretaris betrokken zijn.

Bijlage 1: Organogram Kerndepartement en Belastingdienst

Bijlage 2: Smoelenboek Financiën

Bijlage 3: Overzicht financieel woordvoerders Eerste Kamer en Tweede Kamer

Bijlage 4: Afkortingen

1 Het ministerie van Financiën

Het ministerie van Financiën kent drie beleidsterreinen die nauw met elkaar zijn verbonden: het financieel-economisch beleid, het begrotingsbeleid en het fiscaal beleid. Er zijn vier directoraten-generaal (DG's) voor deze drie beleidsterreinen, te weten de Generale Thesaurie (GT), het directoraat-generaal Rijksbegroting (DGRB), het directoraat-generaal Fiscale Zaken (DGFZ) en het directoraat-generaal Belastingdienst (DGBD). Met de brief "Versterken besturing Belastingdienst"¹ van 11 januari 2020 wordt DG Belastingdienst ontvlochten in een DG Belastingdienst, een DG Toeslagen en een DG Douane.

De directoraten-generaal worden ondersteund door het SG-cluster, bestaande uit zes ministeriebreed opererende directies, de BVA-office en de rijksbrede onderdelen Auditdienst Rijk (ADR) en Domeinen Roerende Zaken (DRZ).

De primaire taak van de vier DG's is als volgt:

- De GT zorgt voor goede financiële relaties met het buitenland, een goede werking van de financiële markten, het beheer van de staatsleningen en het beheer van deelnemingen in bedrijven.
- DGRB zorgt - samen met de directie Algemene Financiële Economische Politiek (onderdeel van het SG-cluster) - voor de coördinatie van het begrotingsbeleid.
- DGFZ is belast met het fiscaal beleid en de fiscale wetgeving.
- DGBD is belast met de uitvoering van de belastingwetgeving (inclusief toeslagen) en de douanewetgeving: de Belastingdienst zorgt voor de heffing en inning van belastingen en keert toeslagen uit. Zoals beschreven wordt DGBD ontvlochten.

De ambtelijke leiding van het ministerie heeft zitting in de Bestuursraad (BR), het hoogste besluitvormingsorgaan binnen de organisatie. De BR bestaat uit de secretaris-generaal (SG), de plaatsvervangend SG, de vier directeuren-generaal (voor DGBD, DGFZ, DGRB en de GT) en de hoofddirecteur Financieel Economische Zaken (HDFEZ). De BR overlegt wekelijks op maandagmorgen. Het secretariaat van de BR wordt gevoerd door de directie Bestuursondersteuning en Advies (BOA).

Twee functies van het ministerie

Het ministerie van Financiën heeft twee functies:

- I. Er wordt beleid en wetgeving gemaakt en uitgevoerd bij DGFZ, de GT en door de Belastingdienst. In de wandelgangen heet dit Financiën I. De bewindspersonen krijgen in deze functie tevens ondersteuning van de SG en verschillende directies van het SG-cluster, zoals de directies AFEP, Communicatie en HDFEZ.
- II. Daarnaast is de minister van Financiën verantwoordelijk voor de coördinatie van het begrotingsbeleid en het financieel-economisch beleid van de gehele Rijksoverheid. We noemen dit ook wel Financiën II. Deze taak is ambtelijk

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/amendementen/detail?id=2020D00467>

belegd bij DGRB en AFEP, waarbij de minister ook wordt ondersteund door de SG en de directie Communicatie.

Organogram

Een organogram van de ambtelijke organisatie van het ministerie van Financiën staat in bijlage 1. Hierin is de ontvlechting van DGBD niet verwerkt.

Verhaal van Financiën

Als ministerie van Financiën gaan we over geld. Geld van ons allemaal, voor ons allemaal, in dienst van een financieel gezond Nederland. Dat doen we al jaren en daar zijn we goed in. Ondertussen verandert de wereld om ons heen en veranderen onze organisatie en wijzelf. Daarom denken we na over wie we zijn en hoe we ons willen ontwikkelen. Honderden collega's van het kerndepartement en de Belastingdienst dachten mee over ons Verhaal en onze Koers, waaronder de missie en kernwaarden van ons departement. Dat heeft geleid tot talloze inspirerende ontmoetingen en waardevolle reacties, reflecties en aanvullingen.

Wat ons bindt en wat ons drijft, komt samen in onze missie. 'Als ministerie van Financiën gaan we over geld. Geld van ons allemaal, voor ons allemaal. In dienst van een financieel gezond Nederland.' Al onze dagelijkse handelingen dragen hieraan bij. De missie gebruiken wij als verbindend doel en om onszelf iedere dag weer aan te toetsen.

Onze kernwaarden zijn leidend in de wijze waarop we onze missie nastreven. De kernwaarden geven ons gezamenlijke taal, waarmee we onderling bespreekbaar maken wat we doen en hoe we dat doen. Onze kernwaarden zijn:

- **Integer:** wij werken voor de publieke zaak. Ons werk raakt mensen en bedrijven en daar handelen we naar. Dit handelen doen we geloofwaardig, zorgvuldig en verantwoordelijk. Wij zijn open, eerlijk en aanspreekbaar en werken op basis van wederzijds vertrouwen.
- **Deskundig:** wij delen en benutten kennis, kunde en (sociale) vaardigheden zo goed mogelijk. Wij willen een lerende organisatie zijn; we reflecteren op ons werk en blijven onszelf ontwikkelen. Wij staan open voor verschillende perspectieven en bieden ruimte aan diversiteit in gedachten.
- **Duidelijk:** wij communiceren met respect, consistentie en met oog voor onze doelgroep. Wij zijn transparant in wat we doen. Wij scheppen heldere verwachtingen, nemen elkaar hierin mee en houden onze communicatie zo eenvoudig mogelijk.
- **Durf:** wij maken ruimte om te experimenteren en buiten de gebaande paden te treden, om fouten te maken en daarvan te leren. Wij stellen ons kwetsbaar op, we vragen, geven en ontvangen feedback en staan open voor innovatieve ideeën en creativiteit.
- **Samenwerken:** wij zoeken onze partners op, bevragen elkaar en werken aan gemeenschappelijke doelen. Vanuit inclusiviteit komen wij samen verder. Wij zijn gericht op het brede verband, wij helpen elkaar en waarderen co-creatie.

2 Overleggremia

Er zijn diverse vaste overleggremia waaraan de minister en/of staatssecretaris van Financiën deelnemen, naast alle ad-hocafspraken waar de bewindspersonen mee te maken krijgen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op die overleggen en de voorbereiding voor die overleggen.

2.1 Binnenland

2.1.1 Kabinetsberaden

Ministerraad

De ministers uit het kabinet vormen samen de ministerraad (MR), onder voorzitterschap van de minister-president. De MR heeft de taak en bevoegdheid te beraadslagen en te besluiten over het algemeen regeringsbeleid en bevordert de eenheid van dat beleid. De minister van Financiën heeft een bijzondere positie gezien zijn verantwoordelijkheid voor de overheidsfinanciën.

Staatssecretarissen zijn geen lid van de MR maar kunnen met raadgevende stem deelnemen aan vergaderingen van de raad. Dat kan als er onderwerpen op de agenda staan die afkomstig zijn van een staatssecretaris of waar zij op een andere manier bij betrokken zijn. Ook kunnen zij de eigen minister vervangen.

De minister-president stelt de agenda vast en regelt tijdens de vergaderingen de orde der werkzaamheden. De MR wordt ambtelijk ondersteund door een secretaris en adjunct-secretaris van het ministerie van Algemene Zaken. De MR komt in de regel wekelijks op vrijdag bijeen.

Eén keer in de maand vindt voorafgaand aan de reguliere MR de Rijksministerraad (RMR) plaats, waaraan ook de gevolmachtigde ministers van Aruba, Curaçao en Sint Maarten deelnemen.

Onderraden

De meeste voorstellen aan de Ministerraad worden eerst voorgelegd aan een onderraad. Tijdens onderraden vergezelt een ambtenaar de minister. Tijdens het constituerend beraad aan het begin van een kabinetsperiode besluiten de ministers over het stelsel van onderraden dat in de komende kabinetsperiode zal gelden. De onderraden in dit kabinet zijn:

- Raad Bestuur en Justitie (RBJ)
- Raad Defensie en Internationale Aangelegenheden (RDIA)
- Raad Europese Aangelegenheden (REA)
- Raad Financiële en Economische Zaken, Infrastructuur en Landbouw (RFEZIL)
- Raad voor Koninkrijksrelaties (RKR) (*minister geen lid*)
- Raad Veiligheid en Inlichtingen (RVI) (*minister geen lid, alleen op uitnodiging*)
- Raad Werk, Inkomen, Zorg en Onderwijs (RWIZO)
- Politieke Vijfhoek
- Ministeriële Commissie Klimaat en Energie (MCKE)

- Ministeriële Commissie Regionale Samenwerking (MCRS) (*minister geen lid*)
- Ministeriële Commissie Kerngroep Speciale Operaties (MKSO) (*minister geen lid*)
- Ministeriële Commissie Vliegkamp Oekraïne (MCVO) (*minister geen lid*)
- Ministeriële Commissie Uitvoeringsorganisaties (MCU)
- Ministeriële Commissie Stikstof en Pfas (MCSP)
- Ministeriële Commissie Onderzeeboten (MCO) (*nog niet formeel ingesteld*)

Alle politieke onderraden worden voorafgegaan door ambtelijke voorportalen.

Politieke Vijfhoek

Onderdeel van het onderradenstelsel is de politieke vijfhoek. Dit overleg vindt één keer per maand plaats, of indien nodig vaker. Dit is een vergadering van het financieel-economisch deel van het kabinet, te weten: de minister-president, de minister van Financiën, de minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid, de minister van Economische Zaken en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Hierin wordt besloten over financieel economische onderwerpen, zoals koopkracht en lastenverdeling. Tijdens de politieke vijfhoek wordt de minister vergezeld door de directeur AFEP. Bij fiscale onderwerpen schuift ook de staatssecretaris van Financiën aan, vergezeld door de directeur AFP.

2.1.2 Parlementair

Belangrijke momenten in het parlementaire jaar voor de minister en staatssecretaris van Financiën zijn Prinsjesdag, de Algemene Politieke Beschouwingen en Algemene Financiële Beschouwingen, Verantwoordingsdag, de behandeling van het jaarlijkse Belastingplan en de behandeling van de Voor- en Najaarsnota. Daarnaast kunnen de bewindslieden op elk moment naar het parlement worden geroepen voor plenaire debatten, algemene overleggen, wetgevingsoverleggen, notaoverleggen en voor het wekelijkse vragenuurtje op dinsdag. Tijdens deze parlementaire overleggen en debatten worden bewindspersonen ondersteund en voorbereid door de inhoudelijke dossierhouders en vergezeld door een woordvoerder.

Vaste debatten met de Kamer (in aanvulling op bovenstaande momenten) voor de staatssecretaris van Financiën

- AO Autobelastingen, één keer per jaar
- AO Belastingen/fiscale beleidsagenda, één keer per jaar
- AO Belastingontwijking/Rulingpraktijk, één keer per jaar
- AO Belastingdienst, twee á drie keer per jaar
- AO Staatsdeelnemingen, twee keer jaar (samen met minister)
- AO Eurogroep/Ecofin, tien keer per jaar (samen met minister)
- Traject Belastingplan, één keer per jaar, WGO's en plenaire behandeling

2.1.3 Staven op het ministerie van Financiën

Er is een aantal vaste staven en overleggen van de ambtelijke top met de bewindspersonen op het ministerie van Financiën.

Wekelijkse ministerstaf

Tijdens de wekelijkse ministerstaf op maandagmorgen bespreken de bewindspersonen en de ambtelijke top (bestaande uit de BR-leden aangevuld met directeur AFEP, directeur JZ, directeur BOA en directeur COMM) en de politiek assistenten (PA's) de politiek-bestuurlijke actualiteit, inhoudelijke onderwerpen die

ter zake doen, de parlementaire agenda en de komende onderraden en ministerraad. Het secretariaat van de ministerstaf wordt gevoerd door een adviseur van BOA.

Voorbespreking en terugkoppeling ministerraad

Op donderdagmiddag of vrijdagochtend vindt een voorbespreking plaats van de MR, in aanwezigheid van de minister, de BR-leden en/of medewerkers die een inhoudelijke bijdrage hebben geleverd aan de voorbereiding en een medewerker van BOA die de voorbereiding coördineert. De staatssecretaris kan hier ook bij aansluiten. Op vrijdag, zo spoedig mogelijk na afloop van de MR, koppelt de minister terug aan de SG, betrokken DG's/directeuren en BOA. Als de staatssecretaris de minister vervangt, volgt de staatssecretaris hetzelfde proces.

Thematische ministerstaf

Gemiddeld eens in de twee maanden vindt een thematische ministerstaf plaats, georganiseerd door AFEP. Het doel daarvan is om met de politieke en ambtelijk top dieper in te gaan op een onderwerp dat op de politieke agenda staat of daar waarschijnlijk op terecht zal komen.

Dagelijks actualiteitenoverleg

Er vindt elke ochtend (met uitzondering van de dag waarop de ministerstaf plaatsvindt) een actualiteitenoverleg plaats. Bij dit overleg zijn de bewindspersonen, SG, directeur COMM, directeur BOA en de PA's aanwezig. Hierin worden het nieuws en de parlementaire zaken kort doorgenomen.

2.1.4 Periodiek overleg met stakeholders

Periodiek overleg met De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De volgende overleggen vinden plaats tussen:

- de minister van Financiën en de president van De Nederlandsche Bank (1x per maand)
- de minister van Financiën en de voorzitter van de AFM (4x per jaar)
- de minister van Financiën en de directeur Toezicht van DNB en de voorzitter van de AFM gezamenlijk (4x per jaar)

Periodiek overleg met de Algemene Rekenkamer

De minister spreekt de president van de Algemene Rekenkamer (ARK) ongeveer vier keer per jaar tijdens een informele werklunch in aanwezigheid van de DGRB en de secretaris van de Algemene Rekenkamer, naast de meer ad-hoccontacten (bijvoorbeeld over afgeronde onderzoeken).

2.2 Internationale overleggen

2.2.1 Ecofinraad en Eurogroep

De Ecofinraad is de Raadsformatie in de EU van ministers van Financiën en/of Economie. De staatssecretaris van Financiën is in principe aanwezig bij de Ecofinraad wanneer er fiscale aangelegenheden op de agenda staan.

In de Eurogroep, die de dag voor de Ecofin plaatsvindt, zitten de ministers van Financiën van de eurolanden. Ook de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank (ECB) zijn vertegenwoordigd in de Ecofinraad en de Eurogroep. Verder is ook de voorzitter van het IMF aanwezig als daar aanleiding voor is. De Ecofinraad en Eurogroep vergaderen maandelijks in Brussel of Luxemburg (juni en oktober). Tweemaal per jaar (april en september) komt de Ecofinraad informeel bijeen in de lidstaat die het voorzitterschap in dat halve jaar bekleedt.

2.2.2 IMF en de Wereldbank

Het IMF en de Wereldbank vergaderen in het voor- en najaar in Washington. De Nederlandse minister van Financiën is daarbij aanwezig. Het International and Monetary Financial Committee van het IMF (IMFC) en het Development Committee van de Wereldbank (DC) zijn de belangrijkste beleidsbepalende organen. De minister van Financiën wisselt jaarlijks van plek in het IMFC met zijn Belgische collega. De Nederlandse minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking neemt namens de Nederlandse kiesgroep deel aan het DC.

2.2.3 Overige internationale vergaderingen

Naast bovengenoemde vergaderingen zijn er ook nog andere internationale vergaderingen waarvoor de minister van Financiën wordt uitgenodigd, zoals de jaarvergaderingen van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD), de Europese Investeringsbank (EIB) en de Aziatische Investeringsbank voor Infrastructuur (AIIB).

3 De organisatieonderdelen

3.1 SG/pSG-cluster

3.1.1 Kerntaken

De secretaris-generaal (SG) is de eerste en laatste adviseur van de minister en de staatssecretaris. De directie Algemene Financiële Economische Politiek (AFEP), de hoofddirectie Financieel-Economische Zaken (HDFEZ), de directie Communicatie (COMM) en de directie Bestuursondersteuning en Advies (BOA) ondersteunen de SG hierbij. Het ministerie heeft daarnaast een plaatsvervangend SG (pSG). De pSG is tevens de *Chief information officer* van het departement. De SG en de pSG sturen samen het SG/pSG-cluster aan.

Het SG/pSG-cluster ondersteunt en adviseert alle onderdelen van het departement op het gebied van bedrijfsvoering (BEDR), communicatie (COMM), juridische zaken (JZ) en politiek-bestuurlijke zaken, vervult de controlfunctie voor het gehele departement (HDFEZ) en is verantwoordelijk voor de integrale beveiliging (BVA-office). Daarnaast vallen twee rijksbreed opererende directies onder het SG-cluster: de Auditdienst Rijk (ADR) en de directie Domeinen Roerende Zaken (DRZ).

3.1.2 Organisatie

Het SG/pSG-cluster bestaat uit de volgende negen organisatieonderdelen:

- Directie Algemene Financiële en Economische politiek (AFEP)
- Hoofddirectie Financieel-Economische zaken (HDFEZ)
- Directie Bestuursondersteuning en –Advies (BOA)
- Directie Communicatie (COMM)
- Directie Juridische Zaken (JZ)
- Directie Bedrijfsvoering (BEDR)
- Auditdienst Rijk (ADR)
- Domeinen Roerende Zaken (DRZ)
- BVA-office

De SG stuurt de directies AFEP, HDFEZ en BOA direct aan. De pSG stuurt de directies COMM, JZ, BEDR, ADR, DRZ en de BVA-office aan.

Hieronder wordt op alle organisatieonderdelen van het SG/pSG-cluster ingegaan:

Directie Communicatie (COMM)

COMM ondersteunt de ambtelijke en politieke top en de afzonderlijke beleidsdirecties met proactieve communicatie-adviezen en mediabeleid, speeches, publieksonderzoek, woordvoering, inzet van sociale media en beeld, omgevingsanalyses en voorlichting aan pers en publiek. De directie verzorgt de interne communicatie richting medewerkers via het personeelsmagazine, het intranet en via andere wegen. COMM werkt samen met Communicatie Belastingdienst. Verder meet de directie de effectiviteit van de communicatie, leert en deelt de geleerde lessen en onderhoudt actief de relatie met stakeholders. De rol van de directie is daarbij afwisselend leidend, aanjagend en ondersteunend. COMM gebruikt heldere strategieën op zes hoofdthema's: overheidsfinanciën, Europa,

financiële markten & staatsdeelnemingen, fiscaal beleid, uitvoering Belastingdienst en corporate communicatie.

Hoofddirectie Financieel-Economische Zaken (HDFEZ)

HDFEZ vervult de rol van concerncontroller voor het hele ministerie van Financiën, inclusief de Belastingdienst. Dit houdt in dat HDFEZ beleidsvoorstellen van de dienstonderdelen kritisch toetst en de minister, de staatssecretaris en de SG daarover adviseert.

HDFEZ ziet toe op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering van de begroting en draagt zorg voor de interne en externe verantwoording daarover. HDFEZ stelt de begrotingsstukken en meerjarenramingen op van het ministerie van Financiën en de Nationale Schuld (begrotingshoofdstuk IX). Daarnaast fungeert HDFEZ als eerste aanspreekpunt voor de AR en de ADR bij de onderzoeken van deze organisaties op het terrein van het vakdepartement van Financiën (FIN-I). Een met de AR/ADR-coördinatie samenhangende rol is de coördinerende en toezichhoudende taak van HDFEZ op de aanpak van de onvolkomenheden in het financieel beheer en bedrijfsvoering die door de AR en ADR zijn geconstateerd.

Voorts adviseert HDFEZ de SG in de rol van eigenaar van uitvoerende diensten, zoals de Belastingdienst en de zelfstandig bestuursorganen als DNB, AFM en de Waarderingskamer (zie ook de paragraaf 'Overzicht ZBO's en RWT's van het ministerie van Financiën'). Tevens voert HDFEZ ook het secretariaat van het driehoeksoverleg Belastingdienst waarin de rollen van eigenaar (SG), opdrachtnemer (DGBD) en opdrachtgever (DGFZ) samenkomen. HDFEZ is ook verantwoordelijk voor het ontwikkelen en opstellen van een kader voor- en ontwikkelen van het departementale managementcontrolestelsel waarvan de begrotingscyclus, de departementale planning & controlecyclus en het risicomanagement deel van uitmaken.

Verder is HDFEZ formeel verantwoordelijk voor de administratie van de uitgaven, ontvangsten en verplichtingen. De feitelijke administratie wordt gevoerd door het Financieel Diensten Centrum. Bij HDFEZ is tevens het interdepartementale fiscaal loket ondergebracht, dat ministeries adviseert over hun fiscale aangifte, maar ook de aangifte van Financiën verzorgt en toezicht houdt op de inrichting van de borging van de fiscale processen binnen het ministerie van Financiën zelf. Tot slot gaat HDFEZ ook over de zogenoemde Consignatiekas, waarin onder andere niet-uitbetaalde erfenissen worden beheerd.

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek (AFEP)

De directie AFEP is de economische stafdirectie van het ministerie van Financiën en heeft overzicht over het hele financieel-economische beleid (uitgaven en inkomsten). De directeur AFEP ondersteunt de minister bij begrotingsbesluitvorming in de politieke vijfhoek. De directie AFEP adviseert de bewindspersonen en de ambtelijke leiding gevraagd en ongevraagd over lopende beleidsvraagstukken vanuit een economische invalshoek, met een brede blik op effecten voor economie, markt en samenleving, vanuit zowel de invalshoek van Financiën I als Financiën II. AFEP is verantwoordelijk voor de macroraming (economische effecten) van de belastinginkomsten en bewaakt het lastenkader. Daarbij is AFEP nauw betrokken bij de budgettaire besluitvorming in het voorjaar (uitgavenbesluitvorming) en coördineert AFEP de augustusbesluitvorming (besluitvorming over de inkomsten (de

lasten) en de koopkracht). De activiteiten van AFEP hangen voor een belangrijk deel samen met de politieke en economische actualiteit. Daarnaast verricht AFEP werk dat is gericht op het functioneren van stelsels (zoals het pensioenstelsel) op de langere termijn.

Directie Bestuursondersteuning en Advies (BOA)

BOA is een divers team van bestuurlijk adviseurs, adviseurs protocol, de secretariaten van de ambtelijke en politieke top en de kamerbewaarders. Ook vallen de politiek assistenten (PA) formatief onder BOA. Een groot deel van de medewerkers waar de bewindspersonen op dagelijkse basis mee te maken hebben, zoals het secretariaat, de kamerbewaarders en de PA vallen dus onder BOA.

BOA ondersteunt en adviseert gevraagd en ongevraagd de politieke en ambtelijke top van het ministerie over bestuurlijke en politieke aangelegenheden, of op gevoelige dossiers. BOA heeft daarnaast ook een aantal eigen dossiers, zoals ondersteuning van de SG op de governance van de AFM en DNB. Tevens is het departementaal crisiscoördinatiecentrum (DCC) voor Financiën belegd bij BOA, waarmee BOA zorgdraagt voor de crisiscoördinatie binnen het ministerie. Daarnaast voert BOA het secretariaat van de BR en van de wekelijkse Ministerstaf en bereidt BOA het interdepartementale SG-overleg (SGO) en de MR voor. BOA bewaakt ook het proces van de stukkenstroom richting de bewindsliden en is zowel intern als extern het centraal coördinatiepunt voor parlementaire zaken. Ten slotte adviseert BOA de bewindspersonen over protocollaire zaken.

Directie Juridische Zaken (DJZ)

Het ministerie van Financiën (inclusief de Belastingdienst) heeft een hybride juridisch systeem, waarbij juridische taken zowel decentraal als centraal zijn belegd. Binnen het hybride juridische systeem, acteren de juridische clusters binnen de directoraten-generaal op hun specifieke beleidsterrein. Die opzet biedt voordelen, zoals een kleine afstand tussen beleid en wetgeving. Tegelijkertijd vraagt deze werkwijze ook om extra afstemming en om borging van de kwaliteit van het geheel. DJZ vervult als centrale juridische directie een spilfunctie. De taken van DJZ zijn:

1. Juridisch adviseur voor de ambtelijke en politieke leiding en voor de directies, zowel vraag-gestuurd als op eigen initiatief;
2. Coördinator en verbinder van DG - en departement overstijgende onderwerpen en interdepartementale overleggen;
3. Kwaliteitsbewaker via (jaar)verslaglegging van de juridische functie binnen het hele departement.

De spilfunctie van DJZ komt tot uiting in het adviseren en procederen, de coördinatie van (juridische) kennisuitwisseling en ministeriebrede juridische vraagstukken, en de coördinatie van de interdepartementale vertegenwoordiging van Financiën in juridische gremia. Concreet betekent dit dat de DG-overstijgende dossiers, - zoals dossiers met politieke- of mediagevoelige onderwerpen - met een juridische component worden afgestemd met DJZ.

Directie Bedrijfsvoering (BEDR)

De directie Bedrijfsvoering ondersteunt alle medewerkers in hun werk bij het ministerie van Financiën (en in voorkomende gevallen medewerkers van buiten Financiën) op het gebied van personeel en organisatie, financiën, documentaire informatievoorziening, archiefbeheer, ICT en facilitaire dienstverlening. Veel

diensten en producten van de directie Bedrijfsvoering zijn beschikbaar voor alle medewerkers van Financiën, andere zijn vooral bestemd voor het management. Onder de directie Bedrijfsvoering ressorteren de volgende eenheden: Facilitair Huisvesting Inkoop en Financiën (FHIF), Informatisering (I) en Organisatie en Personeel (O&P).

Op hoofdlijnen verricht de eenheid FHIF met name regietaken op het gebied van facilitaire dienstverlening, huisvesting en inkoop én taken op het gebied van financieel advies en business control. De eenheid Informatisering is verantwoordelijk voor de ICT-dienstverlening, maakt het beleid en onderhoudt en beheert specifieke kritieke ICT-systemen voor het kerndepartement. De eenheid O&P richt zich in de kern op de interne advisering van de leiding en het management van het departement over de uitvoering van het personeelsmanagement, het personeelsbeleid en de ontwikkeling van de organisatie.

Vanaf 2018 heeft de directie Bedrijfsvoering ook een kaderstellende en controlerende rol richting de Belastingdienst en werkt hiertoe nauw samen met de concerndirecties van het DGBD.

Auditdienst Rijk (ADR)

In de Comptabiliteitswet 2016 is de Auditdienst Rijk omschreven als "het dienstonderdeel van het ministerie van Financiën dat belast is met de uitoefening van de auditfunctie bij het Rijk". De taken van de ADR zijn uitgewerkt in het Besluit ADR:

- wettelijke taak (accountantscontrole van de departementale jaarverslagen) en controle van door de Tweede Kamer aangewezen grote projecten;
- vraaggestuurde onderzoeken op verzoek van de politieke en ambtelijke leiding van de ministeries naar bijvoorbeeld ICT, cultuur en gedrag, organisatieontwikkeling of verandertrajecten;
- auditwerkzaamheden ten behoeve van de Europese Commissie.

De ADR is een dienstonderdeel van het ministerie van Financiën, maar heeft op grond van het Besluit ADR een aantal bijzondere kenmerken. De ADR werkt in opdracht van de afzonderlijke ministers (departementale lijnen voor opdrachtgeverschap en rapportering). De bewindspersonen onthouden zich van het geven van instructies aan de ADR. Daardoor is de ADR in staat zijn taken onafhankelijk uit te oefenen.

De minister van Financiën publiceert elk halfjaar een lijst van uitgebrachte ADR-rapporten. De bewindspersonen voor wie de rapporten zijn geschreven, maken deze binnen zes weken openbaar, tenzij daarvoor een uitzondering geldt.

Domeinen Roerende Zaken (DRZ)

DRZ vertegenwoordigt de Staat als eigenaar van roerende zaken. DRZ is de logistieke verwerker van - in opdracht van het Openbaar Ministerie door de Nationale Politie of bijzondere opsporingsdiensten - in beslag genomen roerende goederen. Deze taak als zogeheten wettelijk bewaarder vindt zijn oorsprong in het Wetboek van Strafvordering. Daarnaast is DRZ op grond van de Regeling materieelbeheer roerende zaken van het Rijk belast met de verwerking en verkoop van overgedragen overcomplete goederen van het Rijk.

In het kader van de wettelijke taak als bewaarder worden activiteiten uitgevoerd zoals het ontmantelen van hennepkwekerijen en illegale sigarettenfabrieken en het verwerken van in beslag genomen illegaal vuurwerk.

BVA-office

De BVA-office is het bureau van de Beveiligingsambtenaar (BVA) die verantwoordelijk is voor de integrale beveiliging van het ministerie van Financiën. Hieronder vallen: risicobeheersing en calamiteitenmanagement, informatiebeveiliging, fysieke en personele beveiliging, vertrouwensfuncties en kwetsbare functies, privacy en gegevensbescherming, compliance en integriteit.

De BVA vervult zijn rol samen met de leden van de BVA-office. De BVA-office bestaat uit drie onderdelen: het expertteam met experts op de verschillende disciplines, het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën (OIF) en het Algemeen Adviespunt Integriteit (AAI).

3.2 Generale Thesaurie

3.2.1 Kerntaken

De Generale Thesaurie:

- adviseert over het beleid ten aanzien van de financiële markten en het toezicht daarop en bereidt de daartoe benodigde wetgeving voor;
- vervult namens de bewindspersonen het aandeelhouderschap in staatsdeelnemingen;
- adviseert over publiek-private samenwerking;
- adviseert over buitenlandse financiële betrekkingen;
- verzekert financiële risico's die samenhangen met het handels- en dienstenverkeer met het buitenland;
- en voorziet in de uitgifte en het beheer van de Nederlandse staatsschuld.

3.2.2 Organisatie

De Generale Thesaurie, die zijn naam overigens dankt aan het Franse woord voor schatkistbewaarder, 'thésaurier', omvat vier directies:

Het Agentschap van de Generale Thesaurie (Agentschap)

Hoewel de naam anders doet vermoeden, is het Agentschap een reguliere directie, verantwoordelijk voor het beheer en de financiering van de staatsschuld door uitgifte van staatsleningen: Dutch State Loans (DSL's) en Dutch Treasury Certificates (DTC's). Daarnaast is het Agentschap verantwoordelijk voor de dagelijkse regulering van het schatkistsaldo, het schatkistbankieren voor de overheid en het betalingsverkeer van het Rijk.

Directie Financieringen (FIN)

De werkzaamheden van de directie Financieringen zitten op het snijvlak van publiek en privaat, waar het bedrijfsleven een belangrijk deel van de publieke dienstverlening voor zijn rekening neemt.

De directie is verantwoordelijk voor het aangaan, beheren en verkopen van staatsdeelnemingen. De nadruk ligt op het actieve beheer van de bestaande belangen in de meer permanente deelnemingen zoals de NS, Schiphol, Tennet en de Gasunie. Daarnaast beheert de directie via de stichting NLFI de aandelen in ABN AMRO en de Volksbank. De belangen in deze financiële instellingen hebben een tijdelijk karakter.

Daarnaast levert Financieringen bedrijfseconomische expertise bij diverse investeringsvraagstukken zoals de oprichting van de investeringsinstelling Invest-NL, de mogelijke bouw van een nieuwe kernreactor in Petten voor medische isotopen en bij verschillende dossiers binnen de energietransitie. Ook houdt de directie toezicht op de contractafweging bij investeringen in Rijksgebouwen en infrastructuur (DBFM(O)-beleid), op de financiële zekerheidstelling voor de ontmanteling van kerncentrales en op de inrichting van de multibandveiling voor telecomfrequenties.

Directie Financiële Markten (FM)

De taak van de directie Financiële Markten is om voorwaarden te scheppen voor goed functionerende en integere financiële markten en instituties. Dit omvat het streven naar een goed en transparant aanbod van financiële producten en diensten

aan Nederlandse consumenten en bedrijven. En het streven naar een financieel gezonde en internationaal concurrerende Nederlandse financiële sector en financieel fitte consumenten. Cruciaal hiervoor is vertrouwen in financiële markten en instellingen, zoals banken, de effectenhandel, het betalingsverkeer, het verzekeringswezen en de accountancy. De directie ontwikkelt voor al deze zaken het beleid én de wetgeving en voert de bijbehorende mondiale en Europese onderhandelingen.

Ook is FM (mede) verantwoordelijk voor de institutionele relatie van de minister tot de financiële toezichthouders, waaronder de wettelijke bevoegdheden van de minister richting DNB en de AFM, de governance van die twee instellingen en hun bekostiging. Daarnaast is FM verantwoordelijk voor de circulatiemunten en bijzondere munten in Nederland. Verder is FM verantwoordelijk voor het beleid en de wetgeving die misbruik van de financiële sector beoogt te voorkomen, zoals witwassen en terrorismefinanciering en de uitvoering van financiële sancties.

Directie Buitenlandse Financiële Betrekkingen (BFB)

BFB is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het buitenlandse financiële beleid. De directie adviseert de minister over zijn strategie in Europa ten aanzien van het financieel-economische beleid in de EU (Ecofin) en het Eurogebied (Eurogroep) en de ontwikkeling van de (meerjaren)begroting van de EU. Ook coördineert BFB de afstemming van EU-dossiers, departementaal en interdepartementaal. BFB bereidt ook het beleid voor ten aanzien van internationale financiële instellingen en fora waaronder het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de Wereldbank (WB), de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD), de Europese Investeringsbank (EIB), de Aziatische Investeringsbank voor Infrastructuur en eventueel de G20. Daarnaast analyseert deze directie internationale financiële en economische ontwikkelingen. Verder verzekert BFB voor rekening en risico van de Staat zowel betalingsrisico's die samenhangen met Nederlandse exporten, als niet-commerciële risico's die zijn verbonden aan Nederlandse investeringen in ontwikkelingslanden. Ook is zij via die weg betrokken bij internationale schuldenregelingen.

3.3 Directoraat-generaal Rijksbegroting

3.3.1 Kerntaken

De minister van Financiën draagt de verantwoordelijkheid voor het begrotingsbeleid en de daarbij behorende begrotingsregels. Het doel van het begrotingsbeleid is om de overheidsfinanciën op orde te houden, de economie te stabiliseren en belastingopbrengsten doelmatig te besteden. De begrotingsregels zijn daarbij een belangrijk instrument. De minister heeft op grond van de Comptabiliteitswet inhoudelijke en procedurele bevoegdheden over de begrotingen van alle ministers. DGRB ondersteunt de minister hierbij.

Het begrotingsproces is een cyclus waarin drie zaken gelijktijdig lopen: de verantwoording over het afgelopen begrotingsjaar, de uitvoering van het lopende begrotingsjaar en de voorbereiding van het komende begrotingsjaar. De begrotingscyclus kent drie soorten producten: de budgettaire nota's, de budgettaire brieven en de begrotingswetten. De nota's en begrotingen worden naar de Tweede Kamer gestuurd en de brieven zijn voor het kabinet. Onderstaande tabel geeft een

beknopt tijdschema van budgettaire nota's, brieven en begrotingswetten die aan de orde komen gedurende een jaar.

In de begrotingscyclus zijn de (korte termijn)ramingen van het Centraal Planbureau belangrijk. Medio maart komt het Centraal Economisch Plan (CEP) uit. Op basis hiervan worden de consequenties voor het EMU-saldo en het uitgavenkader voor het lopende en het komende jaar bepaald en vindt de besluitvorming in het voorjaar plaats. Daarnaast wordt op Prinsjesdag de Macro Economische Verkenning (MEV) gepresenteerd. Op basis van deze cijfers stelt het kabinet de ontwerpbegroting en de Miljoenennota vast.

Periode	Vorbereiding t+1	Uitvoering t	Verantwoording t-1
Oktober/ november t-1	Begrotings-aanschrijving aan vakministers		
Maart t	Beleidsbrieven van vakministers		
Maart/april t	Begrotings-onderhandelingen en besluitvorming in MR		
April/mei t		Voorjaarsnota en 1 ^e suppletoire begrotingen naar de TK en EK	Aanbieding van het Financieel Jaarverslag van het Rijk en de jaarverslagen aan de TK en EK
Juni/juli t	Opstellen Miljoenennota en Rijksbegroting		
Augustus t	Begrotingsraden		
September t	Aanbieding van de Rijksbegroting en Miljoenennota aan TK en EK		
September/ oktober t	Algemene Politieke Beschouwingen en Algemene Financiële Beschouwingen		
November/ december t	Begrotings-behandeling van de afzonderlijke ontwerpbegrotingen	Najaarsnota en 2 ^e suppletoire begrotingen naar de TK en EK	

In de tijd gezien, overlappen de fasen van de begrotingscyclus elkaar. Zo wordt tijdens de begrotingsuitvoering ook de verantwoording van het voorgaande jaar opgesteld én begonnen met de begrotingsvoorbereiding voor het komende jaar. Op die manier kan de budgettaire informatie uit de verantwoording en uitvoering (over- en onderschrijdingen van budgetten) worden gebruikt bij de begrotingsvoorbereiding voor het komende jaar.

DGRB:

- organiseert het begrotings- en verantwoordingsproces van het Rijk;
- stelt de rijksbegroting en budgettaire nota's op, zoals de Miljoenennota;
- ziet toe op de doelmatigheid en beheersbaarheid van overheidsuitgaven;
- ziet toe op de uitvoering van de begroting door departementen;
- en houdt toezicht op de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en het financieel beheer van de departementen en daaraan gelieerde (uitvoerings)organisaties.

3.3.2 **Organisatie**

DGRB bestaat uit twee directies; de directie Begrotingszaken en de Inspectie der Rijksfinanciën.

Directie Begrotingszaken (BZ)

BZ is verantwoordelijk voor de rijksbrede begrotingsstructuur en financiële infrastructuur. De directie speelt een centrale rol in de totstandkoming van de rijksbegroting, Miljoenennota en het Financieel Jaarverslag van het Rijk. Daarbij werkt ze voortdurend aan verbetering van de toegankelijkheid van de begrotings- en verantwoordingsstukken. De directie is verantwoordelijk voor de Comptabiliteitswet en de regelgeving die ten grondslag ligt aan de rijksbegroting, het begrotingsbeleid (en de daarbij behorende begrotingsregels) en de inrichting van de financiële functie van het Rijk. Ook beheert de directie de concernadministratie van het Rijk en de administratie van het 'schatkistbankieren' door sociale fondsen, medeoverheden, RWT's en onderwijsinstellingen.

Begrotingszaken is gericht op een efficiënt, effectief en rechtmatig overheidsbeleid. De directie raamt het EMU-saldo, de EMU-schuld en toetst de plannen aan de begrotingsregels en de uitgavenkaders. Ook maakt de directie de spelregels voor de sturing en bekostiging van uitvoeringsorganisaties en subsidies (zoals de Regeling agentschappen, het Stichtingenkader, het Uniform Subsidiekader en de Nationale Verklaring). Ten slotte adviseert Begrotingszaken nieuwe kabinetten over het begrotingsbeleid via de Studiegroep Begrotingsruimte (waarin diverse onderdelen van het departement vertegenwoordigd zijn) en draagt de directie bij aan het Nederlandse stabiliteitsprogramma voor Brussel. Begrotingszaken schept randvoorwaarden voor een goede en sterke financiële functie bij het Rijk, bijvoorbeeld met een opleidingsprogramma voor jong financieel talent. De Rijksacademie voor Financiën, Economie en Bedrijfsvoering verzorgt opleidingen voor rijksambtenaren.

Inspectie der Rijksfinanciën (IRF)

De IRF heeft een centrale rol in budgettaire processen en fungeert als "de ogen en oren van de minister van Financiën". De medewerkers van IRF onderhouden de contacten met de departementen. Deze contacten leiden tot advisering aan de minister van Financiën op vrijwel het gehele terrein van de collectieve sector, zowel over de financiële gevolgen van voorstellen van departementen als over de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid. De IRF adviseert de minister bij de voorbereiding van de wekelijkse ministerraad. In het begrotingsproces ondersteunt de IRF de minister bij de begrotingsonderhandelingen en zorgt zij voor een integraal beeld van alle wensen aan de uitgavenkant. Daarbij let de IRF niet op deelbelangen, maar op de algemene belangen.

IRF bestaat onder meer uit zes secties die elk één of meer departementen onder hun hoede hebben. IRF beschikt daarnaast over twee stafbureaus die belast zijn met de coördinatie van het begrotingsproces en met onderzoekswerkzaamheden en het beheren van relevante regelgeving met het oog op verbetering van inzicht in doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid. Ook is binnen de IRF het coördinatiepunt decentrale overheden (CDO) belegd.

Operatie Inzicht in Kwaliteit (OIIK)

OIIK is een kabinetsopdracht uit het regeerakkoord en heeft als doel om meer inzicht te krijgen in de resultaten van beleid en deze inzichten meer te benutten om de maatschappelijke toegevoegde waarde van beleid te vergroten. OIIK werkt aan het verbeteren van het evaluatiestelsel, aan meer inzicht in beleid door middel van departementale initiatieven en aan ondersteuning en kennisdeling op het terrein van evalueren.

3.4 Directoraat-generaal voor Fiscale Zaken

3.4.1 Kerntaken

DGFZ bereidt het fiscale beleid voor en stelt fiscale wetgeving op. Daarnaast behoren de voorbereiding en onderhandelingen over belasting- en douaneverdragen, overleg over internationale regelingen en de uitvoering van deze verdragen en regelingen tot het werkterrein van DGFZ.

DGFZ:

- ontwikkelt fiscaal en douanebeleid en fiscale en douanewetgeving (onderdeel van die fiscale wetgeving is het jaarlijkse Belastingplan);
- bereidt belasting- en douaneverdragen voor;
- overlegt over internationale fiscale en douaneregelingen;
- en bereidt niet-fiscale douanewetgeving en –verdragen voor
- is opdrachtgever van de Belastingdienst

DGFZ werkt aan de fiscale beleidsagenda van het kabinet. Deze agenda bevat de volgende vijf beleidsprioriteiten:

1. Aanpak van belastingontwijking en ontduiking
2. Lagere lasten op arbeid
3. Aantrekkelijk vestigingsklimaat
4. Verdere vergroening
5. Goede uitvoerbaarheid

3.4.2 Organisatie

Het directoraat-generaal Fiscale Zaken bestaat uit drie directies.

Directie Algemene Fiscale Politiek (AFP)

AFP geeft beleidsadviezen over algemeen (toekomstig) fiscaal beleid en fiscale wetgeving voor het sociaal financieel-economisch beleid. Verder vervult de directie in het fiscale wetgevingsproces een adviserende en coördinerende rol. Onderdeel hiervan is de raming van het budgettaire beslag van fiscale maatregelen, de evaluatie van fiscale regelingen en het opdrachtgeverschap richting de Belastingdienst.

Daarnaast is de directie verantwoordelijk voor advies over en de ontwikkeling van douanebeleid en douanewetgeving in binnen- en buitenland. De directie is eveneens verantwoordelijk voor de coördinatie en inzet ten aanzien van de fiscale dossiers in Europa, zowel op het terrein van de directe als indirecte belastingen. De directie onderhoudt intensieve contacten met andere overheidsinstanties en internationale organisaties zoals de EU, OESO en de Wereld Douaneorganisatie.

Directie Directe Belastingen (DB)

DB ontwikkelt beleid en wetgeving op het gebied van de directe belastingen, zoals inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, loonbelasting en schenk- en erfbelasting. Hierbij ontwerpt zij ook regelgeving voor de heffing en invordering van deze belastingen en voor toeslagen. Ook is de directie DB verantwoordelijk voor het ontwikkelen van beleid op het gebied van formeel recht.

Directie Internationale Zaken en Verbruiksbelastingen (IZV)

IZV adviseert, onderhandelt en onderhoudt de contacten met landen over belastingverdragen en is daarnaast de bevoegde autoriteit bij geschillen over de verdragsinterpretaties. Tevens adviseert IZV over de internationale aspecten van de Nederlandse fiscale wetgeving en het fiscale beleid. Daarnaast ontwikkelt IZV standpunten over internationale fiscale vraagstukken die in multilateraal verband (zoals de OESO en de VN) aan de orde komen en neemt zij deel aan de besprekingen binnen deze organisaties. Daarnaast ontwikkelt IZV beleid en wetgeving op het gebied van de indirecte belastingen, zoals de omzetbelasting, de overdrachts- en assurantiebelaasting, accijnzen en auto- en milieubelastingen.

3.5 Directoraat-generaal Belastingdienst

Onderstaande tekst ziet op de inrichting van de Belastingdienst op dit moment. De genoemde ontvlechting uit de brief "Versterken besturing Belastingdienst" van 11 januari 2020² is hierin niet meegenomen. Op dit moment is een interim DG Toeslagen geworven en wordt de interim DG Belastingdienst (verantwoordelijk voor Belastingdienst en Douane) geworven.

3.5.1 Kerntaken

De Belastingdienst is verantwoordelijk voor de heffing, controle en inning van de rijksbelastingen. Naast fiscaal toezicht voert de Belastingdienst op een aantal niet-fiscale terreinen taken uit. De Belastingdienst:

- heft en int premies volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet.
- is uitvoerder van de huurtoeslag, zorgtoeslag, het kindgebonden budget en de kinderopvangtoeslag.
- controleert de goederenstromen die het land binnenkomen op het gebied van veiligheid, gezondheid, economie en milieu (VGEM) en heft en int invoerrechten;
- is belast met de opsporing van fiscale en niet-fiscale fraude, mede in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Verder voert de Belastingdienst in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een aantal toezichtstaken uit op het terrein van economische ordening, zoals de controle op de deponeringsplicht van de jaarrekening.

3.5.2 Organisatiestructuur Belastingdienst

De uitvoering vormt de core business van de Belastingdienst. Deze bestaat uit negen uitvoerende onderdelen (primair proces). Daarnaast is er een aantal kaderstellende onderdelen en een aantal ondersteunende onderdelen.

² <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/amendementen/detail?id=2020D00467>

Primair proces

Het betreft die onderdelen waar dagelijks de kerntaken van de Belastingdienst worden uitgevoerd en welke het bestaansrecht vormen van het directoraat-generaal. Deze worden alle rechtstreeks aangestuurd door de directeur-generaal Belastingdienst. Het betreft de volgende organisatieonderdelen:

- Douane
- Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD)
- Toeslagen
- Particulieren
- Midden- en Kleinbedrijf (MKB)
- Grote Ondernemingen (GO)
- Centrale Administratieve processen (CAP)
- Klantinteractie en Services (KI&S)
- Informatievoorziening (IV)

Kaderstelling

Ten behoeve van kwaliteitsborging, kaderstelling en uitvoeringsbeleid is een aantal concerndirecties ingericht. Het betreft de volgende directies:

- Fiscale en Juridische zaken (FJZ)
- IV- en Databeheersing (IV&D)
- Uitvoerings- en Handhavingsbeleid (UHB)
- Organisatie en Personeel (O&P)
- Innovatie en strategie (I&S)

Daarnaast is er een directie Control en Financiën (C&F) die apart staat van de bedrijfsvoering en zijn er twee bureaus, te weten Bureau Investeringsagenda (BIA) en Bureau Directeur-generaal (BDG).

Ondersteuning

Om de organisatieonderdelen in het primair proces te ondersteunen is een aantal Corporate Diensten en SSO's ingericht. Deze vallen onder aansturing van de plaatsvervangend directeur-generaal.

Het betreft de volgende organisatieonderdelen:

- Vaktechniek (VT)
- Datafundamenten en Analyse (DF&A)
- Communicatie (CDC)
- Financieel en Managementinfo (SSO F&MI)
- Facilitaire Dienstverlening (SSO CFD)
- Organisatie en Personeel (O&P)
- Switch

3.6 Andere verantwoordelijkheden bewindspersonen Financiën

Naast de eindverantwoordelijkheid voor het ministerie van Financiën hebben de minister en staatssecretaris van Financiën nog andere verantwoordelijkheden. Zo valt een aantal ZBO's (zelfstandige bestuursorganen) en RWT's (rechtspersonen met een wettelijke taak) onder het ministerie van Financiën en zijn de minister en staatssecretaris verantwoordelijk voor een aantal benoemingen, voornamelijk in het semipublieke domein.

De minister is, naast verantwoordelijk over de begroting van het ministerie van Financiën en de nationale schuld, ook verantwoordelijk voor het btw-compensatiefonds. Daarnaast is de minister van Financiën samen met de minister van BZK fondsbeheerder van het Gemeente- en Provinciefonds; deze taak is de afgelopen kabinetten belegd bij de staatssecretaris van Financiën.

3.6.1 Overzicht ZBO's en RWT's van het ministerie van Financiën

De Nederlandsche Bank N.V. (DNB)

DNB is zowel een ZBO als een centrale bank, en is verantwoordelijk voor de bewaking van de financiële stabiliteit door:

1. het gemeenschappelijke monetaire beleid in het eurogebied mede te bepalen en uit te voeren;
2. een goede werking van het betalingsverkeer te bevorderen;
3. toezicht te houden op financiële instellingen en de financiële sector;
4. op te treden als onafhankelijk economisch adviseur van de regering.

De Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Het statutaire doel van de AFM is "het bevorderen op de financiële markten van een ordelijk en transparant marktproces, een zuivere verhouding tussen marktpartijen en de bescherming van de consument". De AFM:

1. bevordert dat marktpartijen (zowel vragers als aanbieders, uit binnen- en buitenland) toegang hebben tot de financiële markten;
2. zorgt voor kenbare normen op financiële markten. Deze normen dragen samen met de handhaving ervan bij aan een gelijk speelveld tussen alle partijen;
3. bevordert dat marktpartijen (zowel individueel als gezamenlijk) hun eigen verantwoordelijkheid nemen voor een goede marktwerking.

Waarderingskamer

De Waarderingskamer houdt toezicht op de waardering van onroerende zaken door gemeenten volgens de wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Die is gericht op een uniforme waardering van onroerende zaken met het oog op de belastingheffing door het Rijk, de gemeenten en de waterschappen.

Stichting Waarborgfonds Motorverkeer

Het Waarborgfonds Motorverkeer vergoedt schade aan benadeelden als de veroorzaker onverzekerd of onbekend is. Daarnaast treedt het Waarborgfonds Motorverkeer in specifieke gevallen op bij schade die in het buitenland is veroorzaakt door buitenlandse motorrijtuigen.

Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars

Het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars is verantwoordelijk voor het regelen van schade door buitenlandse motorrijtuigen in Nederland en staat garant voor betaling van schade als onverzekerde Nederlandse motorvoertuigen in andere landen waar de groene kaart geldt, schade veroorzaken.

Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) is op 1 januari 2006 door de minister van Financiën ingesteld en heeft de volgende taken: de vaststelling van de eindtermen van de accountantsopleidingen (RA en AA), de aanwijzing van

accountantsopleidingen, het toezicht op deze opleidingen en het toezicht op de praktijkstage van accountants.

Stichting administratiekantoor beheer financiële instellingen (NLFI)

NLFI is op 1 juli 2011 opgericht en heeft als belangrijkste taak het uitoefenen van de aandeelhoudersrechten in ABN AMRO Group N.V. en de Volksbank N.V. Met de oprichting van NLFI is tegemoetgekomen aan de wens van de Tweede Kamer om het aandeelhouderschap in enkele financiële instellingen op zakelijke, niet-politieke wijze in te vullen en de belangen op transparante wijze te scheiden. De zeggenschap van de minister van Financiën is vastgelegd in de Wet stichting administratiekantoor beheer financiële instellingen en de statuten NLFI. De beslissing over een verkoop is voorbehouden aan de minister van Financiën. NLFI brengt hiertoe adviezen uit, bereidt de transacties voor en voert deze uit.

3.6.2 Benoemingen door de minister en staatssecretaris van Financiën

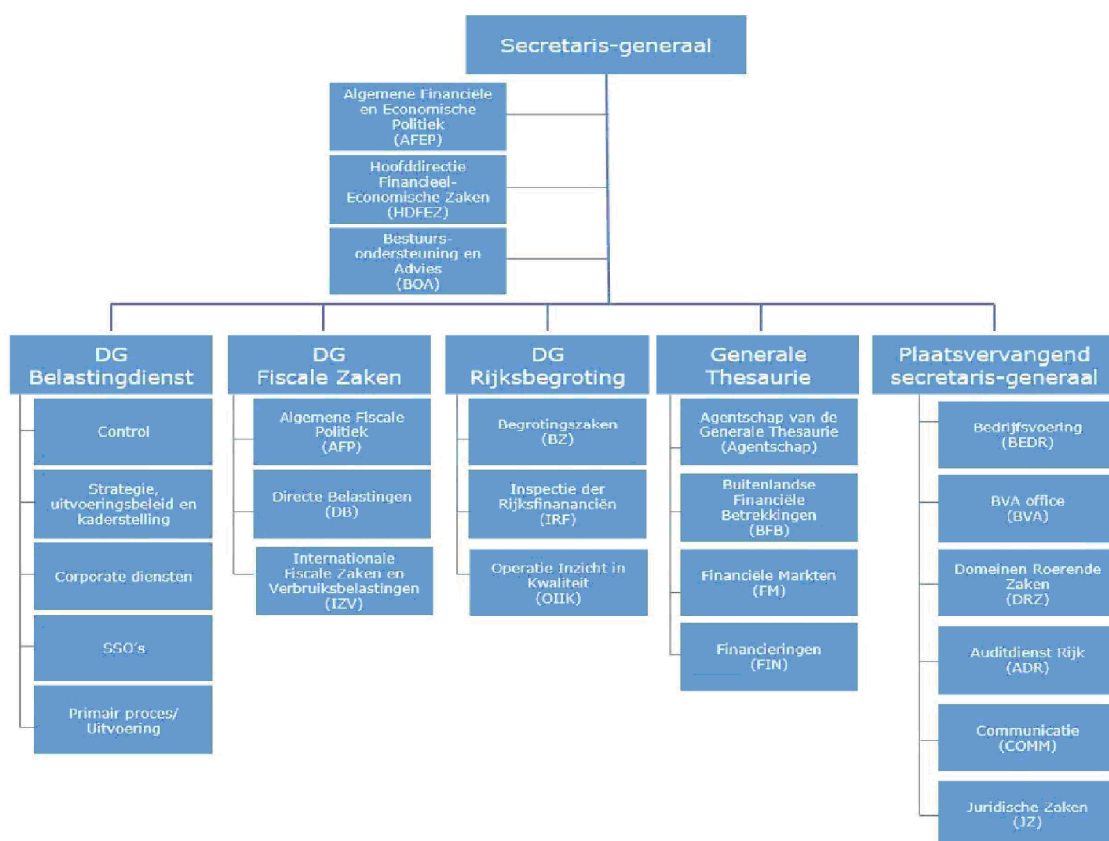
De minister en staatssecretaris van Financiën zijn verantwoordelijk voor de volgende benoemingen:

- De minister van Financiën benoemt en ontslaat als aandeelhouder, en op voordracht van de raad van commissarissen, de commissarissen en, in de meeste gevallen, de leden van de raden van bestuur van de staatsdeelnemingen. Dit is een privaatrechtelijke bevoegdheid die wordt beheerst door de bepalingen uit het vennootschapsrecht.
- De staatssecretaris benoemt en ontslaat als aandeelhouder, en op voordracht van de raad van commissarissen, de commissarissen en, in de meeste gevallen, de leden van de raden van bestuur van de staatsdeelnemingen die in zijn portefeuille vallen (momenteel NLO en Holland Casino).
- De minister van Financiën is bij het coördineren en het houden van toezicht gebaat bij een sterke financiële functie en auditfunctie bij de departementen. Om die reden worden de directeuren van de departementale directies FEZ in overeenstemming met de minister van Financiën benoemd en ontslagen. Om aan deze bevoegdheid inhoud te geven, neemt DGRB deel in de selectiecommissies voor dit soort functies.
- De minister van Financiën is ook betrokken bij de selectie van het Nederlandse lid van de Europese Rekenkamer (benoemd voor 6 jaar). Hij doet een voorstel voor een kandidaat aan de minister van Buitenlandse Zaken. De minister van Buitenlandse Zaken draagt de kandidaat aan de ministerraad voor. Sinds 2014 is Alex Brenninkmeijer het Nederlandse lid.
- De minister van Financiën benoemt en ontslaat, op voordracht van de RvC en de RvT, de leden van de directie van DNB en het bestuur van de AFM. De minister van Financiën benoemt verder de leden van de RvC van DNB en de leden van de RvT van de AFM.
- De minister van Financiën is (soms samen met het ministerie van Buitenlandse Zaken) ook betrokken bij de benoeming van:
  - De bewindvoerder voor de Nederlandse kiesgroep bij de Wereldbank; dit is momenteel Koen Davidse.
  - De bewindvoerder voor de kiesgroep bij het IMF (afwisselend met België); momenteel is Richard Doornbosch de plaatsvervangend bewindvoerder achter de bewindvoerder uit België (Anthony de Lannoy).
  - De bewindvoerder bij de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD); dit is momenteel Frans Weekers.

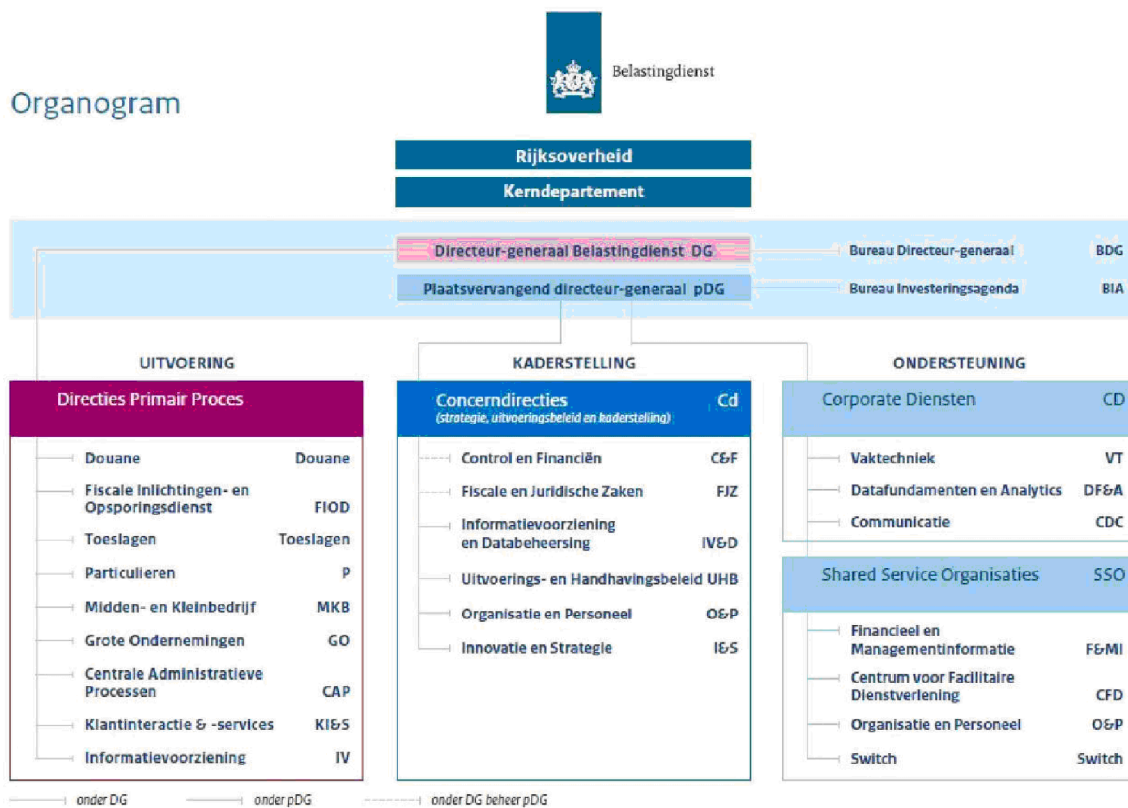
- De bewindvoerder bij de European Investment Bank (EIB); dit is momenteel Mickie Schoch (plv. directeur BFB/hoofd afdeling BFB/IEFI).
- Daarnaast heeft de minister van Financiën invloed op benoemingen via zijn zitting in de Eurogroep. Hier wordt bijvoorbeeld besloten over benoemingen van de voorzitter van de Eurogroep, ESM en bestuursleden van de ECB.
- De staatssecretaris benoemt de leden van de Muntadviescommissie.
- Tot slot worden de leden van de Waarderingskamer, waaronder de voorzitter, benoemd en ontslagen door de minister van Financiën. In de praktijk zijn de benoemingen gedelegeerd aan de staatssecretaris.

Bijlage 1 – Organogram Kerndepartement en Belastingdienst³

³ De organogrammen Kerndepartement en Belastingdienst geven de ontvlechting van de Belastingdienst niet weer.

Organogram

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Bijlage 2 - Smoelenboek

Secretaris-generaal tot en met 27 januari 2020	Secretaris-generaal vanaf 1 februari 2020	Waarnemend secretaris-generaal van 27 januari tot 1 februari 2020
Persoonsgegevens		

Plaatsverangend secretaris-generaal
Persoonsgegevens

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

SG-cluster

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek (AFEP)		
Persoonsgegevens		
<i>Directeur AFEP</i>	<i>Plv. directeur / Clusterhoofd AFEP</i>	<i>Clusterhoofd AFEP</i>

Hoofddirectie Financieel-Economische Zaken (HDFEZ)			
Persoonsgegevens		<p>VACANT</p> <p><i>Afdelingshoofd Begrotingszaken</i></p> <p><i>Waarnemend afdelingshoofd:</i></p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">Persoonsgegevens</div>	<p>Persoonsgegevens</p> <hr/> <p><i>Afdelingshoofd Eigenaarsadviseer</i> <i>ing</i></p>
<i>Hoofddirecteur FEZ</i>	<i>plv. directeur/ afdelingshoofd Beleidscontrol</i>		

Persoonsgegevens
<i>Afdelingshoofd Kaderstelling</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Directie Communicatie (COMM)		
Persoonsgegevens		
<i>Directeur Communicatie</i>	<i>Plv. directeur Communicatie</i>	<i>MT-lid</i>

Directie Bestuursondersteuning en Advies (BOA)			
Persoonsgegevens			
<i>Directeur BOA</i>	<i>Plv. directeur BOA</i>	<i>MT-lid BOA</i>	<i>Hoofd Bestuursondersteuning en protocol</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

BVA-office
Persoonsgegevens
<i>Hoofd BVA-office</i>

Directie Juridische Zaken (JZ)		
Persoonsgegevens		
<i>Directeur JZ</i>	<i>Piv. directeur/Afdelingshoofd publiekrecht</i>	<i>Afdelingshoofd privaatrecht</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Directie Bedrijfsvoering (BEDR)			
Persoonsgegevens			
	<i>Afdelingshoofd Organisatie en Personeel (O&P)</i>		
<i>Directeur Bedrijfsvoering</i>		<i>Afdelingshoofd Informatisering (I)</i>	<i>Afdelingshoofd Facilitair, Huisvesting, Inkoop en Financieel (FHIF)</i>

Domeinen Roerende Zaken (DRZ)
Persoonsgegevens
<i>Directeur</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Auditdienst Rijk (ADR)		
Persoonsgegevens		
<i>Algemeen directeur</i>	<i>Directeur Kennis en Ontwikkeling</i>	<i>Directeur Onderzoek</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Generale Thesaurie

Thesaurier-generaal
Persoonsgegevens

Directie Financiële Markten (FM)			
Persoonsgegevens	VACANT <i>Afdelingshoofd Financiële stabiliteit</i>	Persoonsgegevens	
<i>Directeur Financiële Markten</i>		<i>Afdelingshoofd Institutioneel Beleid en Integriteit (IBI)</i>	<i>Afdelingshoofd Marktgedrag- Effectenverkeer (ME)</i>

Persoonsgegevens
<i>Afdelingshoofd Wijzer in geldzaken (WIG)</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Directie Buitenlandse Financiële Betrekkingen (BFB)			
Persoonsgegevens			
<i>Plv. TG/Directeur BFB</i>	<i>Plv. directeur BFB/Afdelingshoofd Internationale Economie en Financiële Instellingen (IEFI)</i>	<i>Afdelingshoofd Exportkredietverzekering en Investeringsgaranties (EKI)</i>	<i>Afdelingshoofd EU</i>

Directie Financieringen (FIN)		
Persoonsgegevens		
<i>Directeur Financieringen</i>	<i>Plv. directeur/Afdelingshoofd Publiek Private Investerings (PPI)</i>	<i>Afdelingshoofd Deelnemingen</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Agentschap (AGT)		
Persoonsgegevens		
<i>Agent</i>	<i>PIV Agent/afdelingshoofd Cash management en Kapitaalmarktoperaties</i>	<i>Afdelingshoofd Beleid en Risicomanagement</i>

Persoonsgegevens	
<i>Afdelingshoofd Controlling, Accounting en Rapportage</i>	<i>Afdelingshoofd Staatsschuld- en Schatkistbeheerder</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

DG Rijksbegroting

DG Rijksbegroting
Persoonsgegevens

Inspectie der Rijksfinanciën (IRF)			
Persoonsgegevens			
<i>Directeur IRF</i>	<i>Plv. directeur IRF/ Sectiehoofd BZK Tot 15 maart 2020</i>	<i>Sectiehoofd Bureau Beleidsvoorbereiding (BBV)</i>	<i>Sectiehoofd Bureau Strategische Analyse (BSA)</i>

Persoonsgegevens		
<i>Sectiehoofd Infra & Water, Def, BuZa & Handel & Ontw. Samenwerking (IDB)</i>	<i>Sectiehoofd Veiligheid en Justitie, Financiën, Algemene Zaken (VJFA)</i>	<i>Sectiehoofd SZW/RESO</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Inspectie der Rijksfinanciën (vervolg)	
Persoonsgegevens	
<i>Sectiehoofd Onderwijs, Landbouw, Economische Zaken en Klimaat (OLE)</i>	<i>Sectiehoofd VWS</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Directie Begrotingszaken (BZ)			
Persoonsgegevens			
<i>Plv. DGRB/Directeur BZ</i>	<i>Plv. directeur/Afdelings- hoofd Begrotingsbeheer (BBH)</i>	<i>Hoofd Rijksacademie</i>	<i>Afdelingshoofd Begrotingsbeleid (BBL)</i>

Persoonsgegevens	
<i>Afdelingshoofd Rijkshoofdboekhouding (RHB)</i>	<i>Afdelingshoofd Besturing, Bekostiging en beheer Europese middelen (BBE)</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Programmadirectie Inzicht in Kwaliteit
Persoonsgegevens
<i>Programmadirecteur</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

DG Fiscale Zaken

DG Fiscale Zaken
Persoonsgegevens
(tot 1 maart 2020) (van 27 januari tot 1 februari 2020 waarnemend SG)

Directie Algemene Fiscale Politiek (AFP)			
Persoonsgegevens			
<i>Plv. DGFZ en Directeur AFP (van 27 januari tot 1 februari 2020 waarnemend DGFZ)</i>	<i>Plv.directeur/ Afdelingshoofd Europese en Douane Aangelegenheden</i>	<i>Afdelingshoofd Analyse</i>	<i>Afdelingshoofd Beleid</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Directie Directe Belastingen			
Persoonsgegevens			
<i>Directeur DB</i>	<i>Afdelingshoofd Arbeid en Vermogen</i>	<i>Piv. Directeur/ Afdelingshoofd Winst</i>	<i>Afdelingshoofd Formeel Recht en Invordering</i>

Directie Internationale Zaken en Verbruiksbelastingen (IZV)		
Persoonsgegevens		
<i>Directeur IZV</i>	<i>Afdelingshoofd Verbruiksbelastingen</i>	<i>Piv. directeur IZV/ Afdelingshoofd Internationale Zaken</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Belastingdienst⁴

DG Belastingdienst	pDG Belastingdienst	Interim DG Toeslagen
VACANT	Persoonsgegevens	

Persoonsgegevens
<i>Hoofd Bureau DG (BDG)</i>

⁴ Het Smoelenboek geeft de huidige indeling van de Belastingdienst weer, aangevuld met een interim DG Toeslagen.

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Primair proces			
Persoonsgegevens			
<i>Algemeen directeur Toeslagen</i>	<i>Algemeen directeur Particulieren</i>	<i>Algemeen directeur MKB</i>	<i>Algemeen directeur Grote Ondernemingen (GO)</i>
Persoonsgegevens			
<i>Algemeen directeur Centrale Administratieve Processen (CAP)</i>	<i>Algemeen directeur Klantinteractie & Services (KI&S)</i>	<i>Algemeen directeur Informatie- voorziening (IV)</i>	
Persoonsgegevens			
<i>Algemeen directeur Douane</i>		<i>Algemeen directeur FIOD</i>	

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Concerndirecties (strategie, uitvoeringsbeleid en kaderstelling)			
Persoonsgegevens			
<i>Hoofddirecteur Control en Financiën (C&F)</i>	<i>Hoofddirecteur Fiscale en Juridische Zaken (FJZ)</i>	<i>Concerndirecteur IV – en Databeheersing (IV&D) en wnd. Directeur Bureau Investeringsagenda (BIA)</i>	<i>Wnd. Concerndirecteur Uitvoerings – en Handhavingsbeleid (UHB)</i>
Persoonsgegevens			
<i>Concerndirecteur Organisatie en Personeel (CD O&P)</i>	<i>Wnd. Concerndirecteur Innovatie en Strategie (I&S)</i>		

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Corporate Diensten		
Persoonsgegevens		
<i>Directeur CD Vaktechniek (CD VT)</i>	<i>Directeur CD Datafundamenten en Analytics (CD DF&A)</i>	<i>Directeur CD Communicatie (CD CDC)</i>

Shared Service Organisaties			
Persoonsgegevens			
<i>Directeur SSO Financieel en Managementinfo (SSO F&MI)</i>	<i>Directeur SSO Switch</i>	<i>Directeur SSO Organisatie en Personeel (SSO O&P)</i>	<i>Directeur SSO Centrum voor Facilitaire dienstverlening (SSO CFD)</i>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Bijlage 3 –Overzicht Financieel woordvoerders Eerste en Tweede Kamer

CV's van Tweede Kamerleden met fiscale portefeuille

<p>Helma Lodders (VVD) Geboren: 21-06-1968 Woonplaats: Zeewolde</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 9 jaar</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Binnendienst Noorderkroon (1997-2001) • Gemeenteraadslid Zeewolde (2002-2008) • Wethouder (van onder meer economische zaken, recreatie, verkeer en vervoer, sport, nutsbedrijven, water, milieu, en vanaf 2007 tevens onderwijs) van Zeewolde, van april 2002 tot 1 juli 2008 • Eigenaar "Lodders" organisatie en adviesbranche, vanaf 2008 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 17 juni 2010 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mede-eigenaar Lodders Pensioen B.V. (30% eigenaar windturbine) • Penningmeester Stichting voor Politiek-Wetenschappelijk Onderzoek, vanaf 16 november 2017 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • INTAS (inrichtingsassistente) • Opleiding kraamzorg • MAVO
<p>Pieter Omtzigt (CDA) Geboren: 08-01-1974 Woonplaats: Enschede</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 16 jaar</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoeker Universiteit van Insubrië (Varese, Italië), van november 2000 tot 1 november 2002 • post-doctoraal onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam, van 1 november 2002 tot 3 juni 2003 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 3 juni 2003 tot 17 juni 2010 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 26 oktober 2010 • Lid Raad van Europa vanaf 2004 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Columnist "Scienceguide", vanaf november 2014 • Lid Raad van Advies Actuariel Genootschap, vanaf mei 2017 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • PhD Economie, European University • Bachelor Economie, University of Exeter • VWO
<p>Steven van Weyenberg (D66) Geboren: 21-03-1973 Woonplaats: Den Haag</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 7 jaar</p>	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Afdelingshoofd ministerie van EZK (2001-2006) • Plaatsvervangend directeur Europa, Mededinging en Consumenten (2006-2010) • Directeur Relatiebeheer, Uitvoeringsontwikkeling en Aansturing, ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van 11 oktober 2010 tot september 2012 • Directeur Naleving, ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van 2011 tot 2012 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 20 september 2012 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jurylid Gouden Pump Award, 2019

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

	<p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Beroepsopleiding financieel-economisch beleidsmedewerker (BOFEB) • Master Economie, Universiteit van Amsterdam • Gymnasium
<p>Eppo Bruins (CU) Geboren: 19-09-1969 Woonplaats: Ermelo</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 4 jaar</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Postdoc bij Massachusetts Institute of Technology (MIT) (1995-1997) • Programmamanager Foundation for Fundamental Research on Matter (1997-2004) • Instituutmanager LION (Leids Instituut voor Onderzoek in de Natuurkunde), van februari 2004 tot 1 januari 2007 • Directeur Technologiestichting STW, van 1 mei 2008 tot 1 december 2015 • Hoofdredacteur Denkwijzer, tijdschrift wetenschappelijk bureau CU 2013-2015 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 2 december 2015 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lid adviesraad Lorentz Center, vanaf april 2014 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • PhD Natuurkunde Universiteit Utrecht • Master Natuurkunde Universiteit Utrecht
<p>Edgar Mulder (PVV) Geboren: 22-11-1961 Woonplaats: Zwolle</p> <p>In de Tweede Kamer sinds: 2 jaar</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sales, hoofd business unit, Maas koffieautomaten 1991-2016 • Lid Provinciale Staten van Overijssel, van 10 maart 2011 tot mei 2017 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 23 maart 2017 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <p>-</p> <p><u>Opleiding</u></p> <p>Specialty Coffee Association Europe, Barista</p>
<p>Renske Leijten (SP) Geboren: 17-03-1979 Woonplaats: Haarlem</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 12 jaar</p>	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter SP-jongerenorganisatie ROOD, 2003-2005 • Beleidsmedewerker, SP-fractie Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 2005 tot november 2006 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 30 november 2006 tot 6 februari 2014 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 29 mei 2014 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rapporteur nieuwe EU-meerjarenbegroting (Tweede Kamer der Staten-Generaal)

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

	<ul style="list-style-type: none"> • Rapporteur Toekomst van Europa (Tweede Kamer der Staten-Generaal) <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nederlandse Taal en Cultuur, universiteit Groningen
<p>Bart Snels (GL) Geboren: 06-01-1966 Woonplaats: Utrecht</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 2 jaar</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsmedewerker AFEP, ministerie van Financiën, 2001-2003 • Redacteur FEM Business, 2003-2004 • Directeur wetenschappelijk bureau GroenLinks, 2004-2010 • Woordvoerder, politiek strateeg GroenLinks 2009-2011 • Redacteur Buitenhof, 2014-2015 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 23 maart 2017 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <p>-</p> <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • PhD sociale wetenschappen, Universiteit Utrecht • Economie, Katholieke Universiteit Brabant • VWO
<p>Henk Nijboer (PvdA) Geboren: 31-03-1983 Woonplaats: Groningen</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 7 jaar</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lid Provinciale Staten Groningen, 2003-2007 • Onderzoeker Onderzoeksprogramma Hervorming Sociale Zekerheid, Universiteit Leiden, van mei 2007 tot september 2012 (promotieonderzoek) • Coördinerend beleidsmedewerker, directie AFEP (Algemene Financiële en Economische Politiek), ministerie van Financiën, van november 2008 tot september 2012 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 20 september 2012 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lid Presidium (Tweede Kamer der Staten-Generaal), vanaf 5 juni 2018 • Lid werkgroep Herziening reglement van orde (Tweede Kamer der Staten-Generaal), vanaf 13 maart 2018 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Master Economie, Rijksuniversiteit Groningen
<p>Lammert van Raan (PvdD) Geboren: 3-02-1962 Woonplaats: Amsterdam</p>	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Business developer Wanadoo 1998-2007 • Lid algemeen bestuur waterschap Amstel, Gooi en Vecht, 2008-2015 • E-commerce consultant, Van Raan Beheer, 2010-2017 • Duo-raadslid Partij voor de Dieren Amsterdam, 2010-2017

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

<p>Actief in Tweede Kamer: 2 jaar</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Docent economie en management & organisatie, "Peter Nieuwland College" te Amsterdam, vanaf september 2013 • Lid Provinciale Staten van Noord-Holland, van 26 maart 2015 tot 23 maart 2017 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 23 maart 2017 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eigenaar DGA Van Raan Beheer B.V., vanaf 2010 • Eigenaar eenmanszaak Dutch Apps <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eerstegraadsopleiding docent economie, VU/Leiden • Bedrijfskunde, Rijksuniversiteit Groningen • VWO, Harlingen
<p>Gerrit-Jan van Otterloo (50+) Geboren: 04-05-1949 Woonplaats: Den Haag</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 7+1 jaar</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Docent Maatschappijleer, 1972-1979 • Voorzitter PvdA Den Haag, 1975-1986 • Adjunct-directeur Gemeentelijke Dienst Verpleging Den Haag, 1979-1986 • Kamerlid voor PvdA, 1986-1994 • Toezichthouder en bestuurder, 1995-2019, onder andere bij College van Toezicht Sociale Verzekeringen, Stivoro, International Institute for Health Management and Quality, Haagse Wijk- en Woonzorg, Thuiszorg Groningen, College sanering zorginstellingen (o.a. Meavita), stichting Freehouse, vereniging Mantelzorgers. <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemachtigde College sanering zorginstellingen, vanaf 2001 • Gevolmachtigde Kosmopolis B.V., vanaf 27 augustus 2019 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Economie, Erasmus universiteit Rotterdam
<p>Chris Stoffer (SGP) Geboren: 19-09-1974 Woonplaats: Elspeet</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 1 jaar</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Medewerker en manager Rijkswaterstaat, 1999-2013 • Gemeenteraadslid Nunspeet, 2002-2018 • Directeur wegen en verkeer, Rijkswaterstaat, van januari 2013 tot april 2013 • Directeur Netwerkmanagement, Rijkswaterstaat, van april 2013 tot 11 april 2018 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 11 april 2018 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lid Platform Slim Samenwerken voor waterschappen en Rijkswaterstaat <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Civiele Techniek, Universiteit Twente
<p>Farid Azarkan (DENK) Geboren: 16-10-1971</p>	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regiomanager Start People uitzendbureau, 1997-2000 • Directeur ABC Management Groep, 2000-2004

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

<p>Woonplaats: Culemborg</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 2 jaar</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Manager vastgoed, Gemeente Amersfoort, 2004-2007 • Sectorhoofd Bedrijfsvoering, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, 2007-2010 • Plaatsvervangend directeur Transacties en Ontwikkeling, Rijksvastgoedbedrijf, van juli 2014 tot december 2015 • Bestuurslid Yarden uitvaartorganisatie, 2014-2016 • Eigenaar "Cleverstone" BV (advisering over vastgoedmanagement), vanaf december 2015 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 23 maart 2017 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eigenaar 3FP International BV, vanaf 2000 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Master in Real Estate, Universiteit van Greenwich • Master Beleid, Communicatie en Organisatie, Vrije Universiteit Amsterdam • Hotelmanagement, Christelijke hogeschool Nederland
<p>Thierry Baudet (FvD)</p> <p>Geboren: 28-01-1983</p> <p>Woonplaats: Amsterdam</p> <p>Actief in Tweede Kamer: 2 jaar</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Post-doc, Universiteit Tilburg, 2013-2013 • Oprichter "Forum voor Democratie", vanaf februari 2015 • Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 23 maart 2017 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <p>-</p> <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • PhD, rechtsfilosofie, Universiteit Leiden • Rechten, Universiteit van Amsterdam • Gymnasium Haarlem

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

CV's van senatoren met fiscale portefeuille

<p>Paulien Geerdink (VVD) Geboren: 07-03-1969</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 11 juni 2019</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Directeur Noordelijk Belastingkantoor vanaf januari 2018 tot juni 2019 • Kwartiermaker/beoogd directeur Noordelijk Belastingkantoor in oprichting vanaf september 2016 tot januari 2018 • Directeur Hefpunt vanaf april 2014 tot september 2016 • Senior adviseur BMC vanaf 2010 tot 2011 • Directeur/eigenaar PWGA vanaf 2009 tot april 2014 • Sectormanagement Klant & Markt Waterbedrijf Groningen vanaf 2007 tot 2009 • Belastingadviseur Spigthoff vanaf 2004 tot 2007 • Senior beleidsmedewerker Ministerie van Economische Zaken vanaf 1999 tot 2003 • Manager Tax Deloitte vanaf 1996 tot 1999 • Belastingadviseur Ernst & Young vanaf 1993 tot 1996 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vice-voorzitter van de RvT, voorzitter auditcommissie Wilhelmina Ziekenhuis Assen vanaf 2018 • Lid van de financiële commissie VVD vanaf 2017 • Bestuurslid, secretaris Henk de By Fonds vanaf 2016 • Bestuurslid, secretaris Stichting vrienden van het Liszt Concours vanaf 2016 • Lid Raad van Commissarissen Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel B.V. vanaf 2015 • Bestuurslid Stichting Liszt Concours vanaf 2012 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • VWO, OSG De Groene Driehoek in Hoogeveen en Kottenparkcollege Enschede, vanaf 1981 tot 1987 • Erasmus programma, juridische faculteit, Universiteit Hannover, vanaf 1993 tot 1993 • Fiscale economie, Rijksuniversiteit Groningen, vanaf 1987 tot 1993
<p>Peter Essers (CDA) Geboren: 10-03-1957</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 11 juni 2019</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lid Eerste Kamer voor CDA (van 10 juni 2003 tot 9 juni 2015), vanaf 1 juli 2003 tevens voorzitter vaste commissie voor Financiën. • Hoogleraar belastingrecht, Katholieke Universiteit Brabant, vanaf 1 september 1991 • Universitair hoofddocent belastingrecht, Katholieke Universiteit Brabant, van 1 januari 1990 tot 1 september 1991 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter Vereniging voor Belastingwetenschappen, vanaf 2017 • Bestuurslid stichting Cini de Wind, vanaf 2016 • Voorzitter commissie 'goed koopmansgebruik en IFRS, Vereniging voor Belastingwetenschappen, vanaf 2013 • Informatiecollegevorming gemeente Woudrichem, maart 2010 • Redacteur bij een aantal tijdschriften gericht op het gebied van belastingen. <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fiscale economie
<p>Alexandra van Huffelen (D66) Geboren: 21-07-1968</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 11 juni 2019</p>	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Algemeen directeur GVB N.V. vanaf 1 juni 2014 • Interim manager De Publieke Zaak vanaf 1 februari 2010 tot 15 mei 2010 • Achtereenvolgens: directeur Corporate Strategy, directeur Customer Relations, en directeur Business Unit New Energy Essent N.V. vanaf 1 september 2000 tot 1 februari 2010 • Directeur Projectbureau Energie 2050 vanaf 1 september 1997 tot 1 september 2000 • Manager CO2 reductieplan, cluster niet-industriële restwarmte, en projectleider Optimale Energie Infrastructuur Ministerie VROM vanaf 1 juli 1995 tot 1 september 1997

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

	<ul style="list-style-type: none"> • Senior beleidsmedewerker en plv. hoofd van de Hoofdafdeling Begrotingszaken, Directie Financiën en Economie Ministerie VROM vanaf 1 juli 1992 tot 1 juli 1995 • Organisatieadviseur en trainer Holland Consulting Group vanaf 1 september 1990 tot 1 juni 1992 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lid Mobiliteitstafel Klimaatakkoord vanaf 20 maart 2018 • Lid van de Policy Board UITP - Union International des Transports Publics vanaf 1 januari 2015 • Lid van het bestuur Railforum Nederland vanaf 9 december 2014 • Algemeen directeur GVB N.V. vanaf 1 juni 2014 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • VWO, vanaf 1 september 1980 tot 1 juni 1986 • Bestuurskunde, Universiteit Leiden, vanaf 1 september 1986 tot 1 juli 1992
<p>Peter Ester (CU) Geboren: 05-06-1953 In de Eerste Kamer sinds: 7 juni 2011</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Professor Human Capital & Entrepreneurship (lector), Rotterdam Business School (RBS) vanaf 2010 tot 2018 • Adjunct-Professor Van Raalte Institute, Hope College vanaf 2007 tot 2011 • Visiting professor Institute for Social Research, University of Michigan, Ann Arbor (Michigan, U.S.A.) vanaf 2000 tot 2004 • Hoogleraar-Directeur Institute for Labour Studies vanaf 1999 tot 2009 • Hoogleraar Sociologie, Tilburg University en directeur IVA (Instituut voor Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek en Advies) vanaf 1989 tot 1 augustus 2009 • Hoofd onderzoeksafdeling SCP (Sociaal en Cultureel Planbureau) vanaf 1984 tot 1989 • Fulbright Fellowship Claremont Graduate School te Los Angeles (California, U.S.A.) en Virginia Polytechnic Institute and State University te Blacksburg (Virginia, U.S.A.) vanaf 1981 tot 1981 • Hoofd sociaal-wetenschappelijke groep, Instituut voor Milieuwetenschappen (IVM), Vrije Universiteit te Amsterdam vanaf 1980 tot 1984 • Wetenschappelijk medewerker Instituut voor Milieuwetenschappen (IVM), Vrije Universiteit te Amsterdam vanaf 1976 tot 1980 • Netherlands-America Foundation Fellow, Van Raalte Institute, Hope College (Michigan, U.S.A.) <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lid Bestuur Stichting International Christian University College vanaf 2014 • Lid Bestuur Nederlands Dagblad vanaf 2012 • International Fellow IAB (Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung) vanaf 2012 • Member Editorial Board Journal for Labour Market Research vanaf 2009 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hbs/vwo., Reformatorisch College Blaucapel te Utrecht, vanaf 1965 tot 1970 • Sociologie, Rijksuniversiteit Utrecht, vanaf 1970 tot 1976 • Promotie Economie, Erasmus Universiteit Rotterdam, 21 juni 1984 <p><u>Hobby's</u> geschiedenis, Amerika, moderne literatuur</p>
<p>Paul Frentrop (FvD) Geboren: 8-03-1954 In de Eerste Kamer sinds: 11 juni 2019</p>	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoogleraar corporate governance & capital markets bij Nyenrode • Hoofd corporate governance bij ABP • Commissaris bij ECI • Directeur bij Deminor Nederland • Secretaris bij MeesPierson • Columnist bij de Groene Amsterdammer • Financieel redacteur voor het FD en NRC <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter raad van commissarissen De Grote Voskuil Capital BV vanaf 1 mei 2019 • Member Advisory Board Grant and Eisenhower ESG Institute vanaf 1 mei 2017

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurder Stichting Administratiekantoor Unilever NV vanaf 1 april 2017 • Lid raad van toezicht Pensioenfonds voor de Architectenbureaus vanaf 1 september 2014 • Bestuurder Stichting Investor Claims Against Fortis vanaf 1 september 2012 • Nederlands Governance Genootschap vanaf 1 januari 2012 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gymnasium B, Aloysius College, Den Haag, vanaf 1 september 1966 tot 19 mei 1972 • Bedrijfskunde, IIB Delft, vanaf 1 september 1976 tot 30 maart 1979 • Psychologie, Rijksuniversiteit Leiden, vanaf 1 september 1972 tot 31 maart 1976 • Promotie Corporate Governance 1602 - 2002, Universiteit van Tilburg, 25 november 2002
<p>Kees Vendrik (GL) Geboren: 30-01-1963</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 11 juni 2019</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoofdeconoom Triodos Bank, vanaf 1 april 2017 • Lid Algemene Rekenkamer, van 20 april 2011 tot 1 april 2017 • Lid Tweede Kamer voor GroenLinks, van 19 mei 1998 tot 17 juni 2010 • Lid redactie 'de helling', blad Wetenschappelijk Bureau Groenlinks • Chef politieke programmering bij politiek-cultureel centrum De Balie • Ambtenaar op het ministerie van VROM <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lid Raad van Advies CBS, vanaf 1 september 2017 • Lid Raad van Toezicht Paleis het Loo • Lid Stuurgroep Parlementaire Zelfreflectie (Tweede Kamer), van december 2007 tot 12 mei 2009 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Politicologie, Universiteit Nijmegen • Theaterregie, Arnhem • Politicologie, specialisatie internationale politieke economie, Universiteit van Amsterdam • Sociale verzekeringen, Amsterdam
<p>Ferd Crone (PvdA) Geboren: 19-07-1954</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 11 juni 2019</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Burgemeester Leeuwarden (2006-2019) • Lid Tweede Kamer voor PvdA (1994-2006) • Lid van de SER • Hoofd mondiaal milieubeleid bij VROM • Adviseur bij FNV • Voorzitter Socialistische Uitgeverij Amsterdam • Voorzitter ASVA <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Burgemeester Leeuwarden vanaf 15 november 2007 tot 26 augustus 2019 • Voorzitter RvT SVn Stichting Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten • Lid RvT KNMI • Lid RvT Platform31 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Economie aan de Universiteit van Amsterdam <p><u>Hobby's</u> lezen, tuinieren, sporten</p>
<p>Gom van Strien (PVV) Geboren: 10-06-1951</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 7 juni 2011</p>	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Algemeen directeur TrekhaakCentrum.nl B.V. te Oosterhout vanaf 1 juni 2009 tot 31 maart 2011 • Algemeen directeur Stichting Incubator Utrecht vanaf 1 mei 2002 tot 1 juli 2009 • Algemeen directeur UMC Utrecht Holding B.V. vanaf 1 mei 2002 tot 1 juli 2009 • Algemeen directeur Universiteit Utrecht Holding B.V. vanaf 1 januari 2000 tot 1 juli 2009

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

	<ul style="list-style-type: none"> • Directeur faculteit diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht vanaf 1 januari 1990 tot 1 mei 2002 • Secretaris faculteit diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht vanaf 16 augustus 1987 tot 1 januari 1990 • Secretaris directieraad RWS te Den Haag vanaf 1 februari 1986 tot 16 augustus 1987 • Chef energiestatistieken bij het CBS te Voorburg vanaf 1 januari 1980 tot 1 februari 1986 • Economisch stafmedewerker CBS te Voorburg vanaf 1 september 1978 tot 1 januari 1980 <p><u>Nevenfuncties</u> geen</p> <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • HBS B, mgr. Frencken college te Oosterhout, vanaf 1967 tot 1970 • MULO A te Zevenbergen/Raamsdonksveer, vanaf 1963 tot 1967 • Bedrijfskunde, Technische Universiteit Twente, vanaf 1976 tot 1978 • Natuurkunde, Katholieke Universiteit Nijmegen, vanaf 1970 tot 1976 <p><u>Hobby's</u> maritieme geschiedenis en genealogie</p>
<p>Bastiaan van Apeldoorn (SP) Geboren: 22-03-1970</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 9 juni 2015</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Universitair hoofddocent internationale betrekkingen Vrije Universiteit te Amsterdam vanaf januari 2006 tot 1 oktober 2018 • Universitair docent internationale betrekkingen Vrije Universiteit te Amsterdam vanaf januari 2000 tot januari 2006 • Onderzoeksassistent van prof. C. Crouch Europees Universitair Instituut te Florence vanaf maart 1998 tot juli 1998 • Postdoctoraal fellow Max Planck Instituut voor Maatschappijstudies te Keulen vanaf januari 1998 tot januari 2000 • Wetenschappelijk assistent Robert Schuman Center, Europees Universitair Instituut te Florence vanaf oktober 1997 tot december 1997 • Wetenschappelijk onderzoeker Europees Universitair Instituut te Florence vanaf 1994 tot 1998 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoogleraar Mondiale Politieke Economie en Geopolitiek Vrije Universiteit Amsterdam vanaf 1 oktober 2018 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • VWO, "H.N. Werkman College" te Groningen, vanaf 1982 tot 1988 • Politicologie: internationale betrekkingen (cum laude), Universiteit van Amsterdam, vanaf 1988 tot 1994 • Promotie Politieke en sociale wetenschappen (Ph.D) (cum laude), Europees Universitair Instituut te Florence, januari 1999
<p>Niko Koffeman (PvdD) Geboren: 12-05-1958</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 2 juni 2007 (nestor)</p>	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zelfstandig communicatieadviseur, Niko Koffeman's Ad/Venture B.V. te Vierhouten, vanaf 1 augustus 2002; onder andere werkzaamheden voor de SP, Stichting Faunabescherming en Bont voor Dieren • Copywriter HVR advertising vanaf 1 augustus 1987 tot 1 augustus 2002 • Tekstschrijver NPO/HDM te 's-Gravenhage vanaf 1 augustus 1983 tot 1 augustus 1987 • Leraar economie Christelijke Scholengemeenschap Beneden-Maas (detailhandelschool) te Vlaardingenvanaf 1 augustus 1976 tot 1 augustus 1983 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter Faunabescherming vanaf 1 december 2017 • Vanaf medio 2017 directeur marketing (marketing adviseur tot medio 2017) Vegetarische Slager vanaf 2010 • Bestuurder stichting Preventiepolis vanaf 2008 • Lid bestuur Stichting Vanwaar, waartoe, waarheen (onbezoldigd), vanaf 1 april 2007 • Lid bestuur Natuurbescherming Nederland (onbezoldigd) vanaf 1 januari 2004 • Directeur Compassion B.V. vanaf 1996

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

	<ul style="list-style-type: none"> • Zelfstandig communicatieadviseur, Niko Koffeman's Ad/Venture B.V. te Vierhouten, vanaf 1 augustus 2002; onder andere werkzaamheden voor de SP, Stichting Faunabescherming en Bont voor Dieren • Lid bestuur The Peas Foundation (onbezoldigd) <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • V.w.o. Prot.Chr. "College Westland-Zuid" te Vlaardingen, vanaf 1970 tot 1976 • Economie: economische psychologische, Erasmus Universiteit Rotterdam, vanaf 1976 tot 31 augustus 1989
<p>Henk Otten (FvD) Geboren: 30-05-1967</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 11 juni 2019</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Corporate Finance Lehman Brothers vanaf 1999 tot 2002 • Corporate Finance Rabobank International vanaf 1995 tot 1999 • Advocaat Loeff Claey's Verbeke vanaf 1992 tot 1995 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Directeur ms2 capital B.V. vanaf 2003 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Economische Wetenschappen (cum laude), Rijksuniversiteit Groningen, vanaf 1985 tot 1991 • Nederlands Recht, Rijksuniversiteit Groningen, vanaf 1988 tot 1992
<p>Martin van Rooijen (50PLUS) Geboren: 31-07-1942</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 11 juni 2019</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lid Tweede Kamer voor 50PLUS, van 23 maart 2017 tot 11 juni 2019 • Lid Eerste Kamer voor 50PLUS, van 9 juni 2015 tot 23 maart 2017 • Adviseur College Sanering Zorginstellingen, van 2012 tot mei 2015 • Voorzitter Raad van Bestuur GGZ Westelijk Noord-Brabant te Bergen op Zoom, van mei 2010 tot december 2011 • Verschillende managementfuncties (Shell, NAM, NUON, KNVB, voorzitter Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie) • Consultant bij Coopers & Lybrand • Lid College van Toezicht Sociale Verzekeringen, van 1995 tot 1996 • Lid Tweede Kamer, van 1 november 1977 tot 1 september 1980 (Katholieke Volkspartij) • Staatssecretaris van Financiën (belast met fiscale aangelegenheden) van 21 december 1973 tot 14 oktober 1977 (Katholieke Volkspartij) <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden, vanaf mei 2012 • Voorzitter Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden, van maart 2010 tot 23 mei 2012 • Ondervoorzitter vaste commissie voor Financiën (Tweede Kamer der Staten-Generaal) van 23 april 1980 tot 7 oktober 1980 • Rapporteur transparantie EU-informatievoorziening (Tweede Kamer der Staten-Generaal) <p><u>Hobby's</u> Voetbal, Racefietsen en golf spelen</p>

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

<p>Peter Schalk (SGP) Geboren: 07-06-1961</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 9 juni 2015</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Raad van Bestuur RMU (Reformatorisch Maatschappelijke Unie) vanaf 2008 • Directeur RMU (Reformatorisch Maatschappelijke Unie) vanaf september 1994 tot 2008 • Directeur Chr. basisschool "De Wegwijzer" te Berkenwoude vanaf 1987 tot 1994 • Adjunct-directeur Chr. basisschool "De Wegwijzer" te Berkenwoude vanaf 1985 tot 1987 • Onderwijzer Chr. basisschool "De Wegwijzer" te Berkenwoude vanaf 1983 tot 1985 <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Adviseur Deputaatschap Kerk en Overheid vanaf 17 september 2018 • Lid VGS Netwerk sociale veiligheid en seksuele diversiteit vanaf 2016 • Lid Raad van Toezicht Christelijk Sociaal Congres vanaf 2015 • Adviseur Platform Zorg voor Leven vanaf 2015 • Ouderling Gereformeerde Gemeente te Veenendaal vanaf 2011 • Lid Raad van Advies ROV (Reformatorische Oudervereniging) vanaf 2011 • Voorzitter Panel Presentie vanaf 2010 • Raad van Bestuur RMU (Reformatorisch Maatschappelijke Unie) vanaf 2008 • Eindredacteur serie "Christen zijn op de werkvloer" vanaf 2007 • Secretaris bestuur DRS vanaf 2005 • Voorzitter Platform Waarden en Normen vanaf 2002 <p><u>Opleiding</u></p> <p>M.a.v.o., "Christelijk Mavo-school Uitermeer" te Lisse, vanaf 1975 tot 1977 H.a.v.o., "Driestar College" te Gouda, vanaf 1977 tot 1979 V.w.o., "Visser 't Hoofd" te Leiden, vanaf 1973 tot 1975 Pedagogische Academie, "Hogeschool De Driestar" te Gouda, vanaf 1979 tot 1982</p>
<p>Germ Gerbrandy (OSF) Geboren: 07-03-1969</p> <p>In de Eerste Kamer sinds: 11 juni 2019</p> 	<p><u>Loopbaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Burgemeester van Achtkarspelen • Wethouder Wymbritseradiel • Leraar <p><u>Nevenfuncties</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • President commissaris NV Fryslân Miljeu vanaf 1 juli 2019 tot 1 juli 2023 • President commissaris van coöperatie DFMopglas DFMopglas (De Fryske Mienskip op Glas) vanaf 17 augustus 2017 tot 1 augustus 2021 • Bestuursvoorzitter Freonen Fan Fossyl Frij Fryslân vanaf 1 augustus 2017 tot 1 augustus 2021 <p><u>Opleiding</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mulo/havo, vanaf 31 augustus 1964 tot 8 juni 1971 • Lerarenopleiding Akte N XXI, vanaf 31 augustus 1971 tot 18 juni 1974 <p><u>Hobby's</u></p> <p>Zeilen, kaatsen, golfen, schaatsen</p>

Bijlage 4 – Afkortingen

ADR	Auditdienst Rijk
AFEP	Directie Algemene Financiële Economische Politiek
AFM	Autoriteit Financiële Markten
AFP	Directie Algemene Fiscale Politiek
ARK	Algemene Rekenkamer
ASEM	Asia Europe Meeting
BOA	Directie Bestuursondersteuning en Advies
BEDR	Directie Bedrijfsvoering
BFB	Directie Buitenlandse Financiële Betrekkingen
BR	Bestuursraad
BZ	Directie begrotingszaken
CDO	Coördinatiepunt decentrale overheden
CEA	Commissie Eindtermen Accountantsopleiding
CEP	Centraal Economisch Plan
CIO	Chief Information Officer
COMM	Directie Communicatie
DB	Directie Directe Belastingen
DGBD	Directoraat-generaal Belastingdienst
DGFZ	Directoraat-generaal Fiscale Zaken
DGRB	Directoraat-generaal Rijksbegroting
DNB	De Nederlandsche Bank
DRZ	Domein Roerende Zaken
DSL	Dutch State Loans
DTC	Dutch Treasury Certificates
EBDR	European Bank for Reconstruction and Development
EIB	Europese Investeringsbank
FHIF	Facilitair Huisvesting Inkoop en Financiën
FIN	Directie Financieringen
FIOD	Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst
FM	Directie Financiële Markten
GT	Generale Thesaurie
HDFEZ	Hoofddirectie Financieel Economische Zaken
I	Eenheid Informatisering
IBF	Projectorganisatie Integrale Beveiliging Financiën
IRF	Inspectie der Rijksfinanciën
IZV	Directie Internationale Zaken en Verbruiksbelastingen
JZ	Directie Juridische Zaken
MEV	Macro Economische Verkenning
O&P	Organisatie en Personeel
OIIK	Operatie Inzicht in Kwaliteit
pSG	Plaatsvervangend Secretaris-generaal
RMR	Rijksministerraad
RWT	Rechtspersonen met een Wettelijke Taak
SG	Secretaris-generaal
WB	Wereldbank
WOB	Wet Openbaarheid Bestuur
ZBO	Zelfstandige Bestuursorgaan